

Weekers

Blog door Bart Ouwersloot, 3 februari 2014

Staatssecretaris Weekers is opgestapt. Dat feit is op zichzelf niet zo schokkend. Wel schokkend is de toedracht. De wijze waarop Weekers steun en antwoorden zocht bij zijn topambtenaren was aandoenlijk. Het feit dat zij hem opzichtig lieten vallen was stuitend. Duidelijk is waar de macht ligt en dat is niet op het niveau van de staatssecretaris. Weekers was niet populair bij zijn ambtenaren, die kennelijk andere belangen hebben bij de puinhoop bij de belastingdienst. Hier is sprake van een enorme botsing van belangen. De belastingdienst moet inkrimpen en reorganiseren wegens bezuinigingen. Tegelijkertijd dienen grote hoeveelheden nieuwe regelgeving te worden ingevoerd op (veel te) korte termijn. De belastingdienst wordt opgezadeld met zowel de implementatie, de uitvoering als de handhaving. Dat de enorme uitbreiding van regel brei en de korte periode van invoering tot problemen moest leiden is evident. Belastingplan 2014, maar ook de voorgaande belastingplannen waren veel te laat uitgekristalliseerd. Politiek Den Haag roept iets, waarvan men kennelijk aanneemt dat e.e.a. simpel uitvoerbaar is. Vervolgens wordt e.e.a. over de schutting gegooid bij de dienst die dit moet verzorgen. Die dienst is al jaren aan het reorganiseren, maar nog immer is de effectiviteit en de efficiency niet toegenomen. Implementatie van jaarlijks nieuwe regels, wetten en plannen is in die situatie vragen om grote organisatorische problemen.

De moloch die belastingdienst heet is niet een, twee, drie veranderd in een soepele, flexibele, projectorganisatie. Niet alleen de aard van de belastingambtenaar is daaraan schuldig, maar zeker ook de starre automatisering en gebrek aan management en strategie. De organisatorische lappendeken en de enorm verstikkende regels en procedures, vaak vergaand geautomatiseerd, leidt tot een organisatie die dermate log en inflexibel is, dat uitbreiding van taken feitelijk leidt tot een infarct. Dat weet Weekers inmiddels ook. Oplossing? Schoon schip! Ophouden met het bedenken van nieuwe regels en andere leuke dingen voor de mensen (w.o. gefiscaliseerde subsidies). Ctrl Alt Delete de huidige organisatie. Richt tegelijkertijd een nieuwe belastingdienst in naar een flexibel en efficiënt model. Combineer diensten die samenhangen met uitvoering en bundel kennis naar belastingsoort en naar 'klanten(-soort)'. Werk 'horizontaal toezicht' nader uit. Automatiseer in modules die relatief gemakkelijk te vervangen, of te wijzigen zijn en versimpel de Wet. Voer een vlak taks in en schaf allerlei gefiscaliseerde subsidies af, zoals hypotheekrente aftrek, huursubsidies en andere flauwekul.

Politiek zal dit moeilijk worden. Hoe immers nog inkomenspolitiek te bedrijven? Nivelleren, het feest van de PvdA, gaat niet meer zo gemakkelijk. Ook vele, vele belastingambtenaren zullen hun baan verliezen en de hakken in het zand gaan zetten. De moloch is derhalve niet meer te besturen en is verder het speeltje van de polderpolitiek. Waar ligt de macht? Je kunt je dat misschien beter niet afvragen en de situatie gewoon accepteren. Dat zal de opvolger van Weekers ook moeten doen. Die opvolger heeft overigens in bestuurlijke zin wel een kansloze en slechts symbolische baan zoals is gebleken. Dat iemand daar trek in heeft is onbegrijpelijk.